Această operă este pusă la dispoziţie sub licenţa

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC-BY- 4.0)

O perspectivă distinctă asupra cercetării bibliografice în epoca digitală (I)

Dr. Silvia-Adriana Tomescu
Biblioteca Centrală Universitară "Carol I"
E-mail: silvia.tomescu@bcub.ro

Dr. Silvia-Adriana Tomescu este şeful Serviciului Cercetare. Metodologie din cadrul Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I" Bucureşti. Principalele sale interese de cercetare ştiinţifică sunt: e-learning, biblioteconomie, redactare academică, diplomaţie culturală şi exil românesc. A publicat traduceri şi studii în domeniul comunicării şi al ştiinţei informării.

Rezumat

În acest eseu ne propunem să subilinem importanţa bibliografiilor în procesul de cercetare ştiinţifică. Intenţionăm să reflectăm puterea acestor lucrări de a aduna, sintetiza în manieră distinctă tipuri de surse, resurse, documente, astfel încât sfere ale cunoașterii științifice să beneficieze de o imagine clară, obiectivă la un moment dat. Opțiunea noastră în prezenta abordare este de a analiza utilitatea de a realiza sinteze standardizate ale domeniilor cunoașterii prin intermediul bibliografiilor, pentru a sprijini nevoile primare de alfabetizare ale utilizatorilor și pentru a oferi o imagine globală a domeniului analizat. Un aspect puțin abordat în literatura de specialitate pe care dorim să-l evidențiem în studiul nostru este pragmatica bibliografiilor, dimensiunea transdisciplinară unor astfel de instrumente care acum, în era globalizării prin forța de a proiecta cercetătorul în spațiul virtual al documentelor interconectate, al arhivelor și bibliotecilor digitale creează o imagine cuprinzătoare a subiectelor investigate.

Cuvinte cheie: *cercetare bibliografică, alfabetizare informațională, instrumente de referințe, organizarea cunoașterii*

Misiunea fundamentală a Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I" de a sprijini procesele de învățare, predare și cercetare academică cu ajutorul materialelor de referințe are o îndelungată existență. Despre utilitatea bibliografiilor ca resurse importante în

BDD-A27039 © 2016 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.18 (2026-11-15 08:10:39 UTC)

cercetare s-a scris destul de puțin în literatura biblioteconomică românească. Ne propunem să subliniem câteva din câmpurile de analiză în care bibliografiile sunt indispensabile: (a) studiul istoriei, al relațiilor internaționale și al științei politice; (b) știință și tehnologie; (c) studii comparative; (d) politică externă; (e) studii literare și culturale; (f) studii multiculturale.

Fiind construcții inflexibile și abstracte, cu evoluții impuse de reguli și standarde internaționale, bibliografiile nu sunt recunoscute și apreciate la adevărata lor valoare. Există încă idei preconcepute și atitudini rezervate față de astfel de lucrări, cu toate că orice pas în cercetare trebuie să pornească de la utilizarea instrumentelor științifice precum indexuri, bibliografii și dicționare.

O cercetare bibliografică pe o temă dată reprezintă ea însăși un instrument ce sintetizează, adună, organizează analize, abordări prin metode interdisciplinare de cercetare.

Este un efort continuu de îmbogățire sistematică a istoriei cu documente. Indiferent de subiectul investigat, o bibliografie este o comunicare deschisă între surse și domeniul sub care un autor își structurează referințele.

Limbajul explicit utilizat în bibliografii are o semnificație culturală și științifică; este inflexibil, pretinde rigoare asupra detaliilor, orietează spre concepte, procese și standarde. Interpretarea critică a cercetării bibliografice oferă cititorului posibilitatea de a descoperi ariile de convergență ale subiectului investigat. Realizarea unei bibliografii presupune, cunoașterea profundă a semnificației textelor, decodarea acestora printr-un limbaj specializat, printr-o lectură analitică și înțelegerea utilității acestora în strategia de cercetare. Bibliografia este un reper, ea ghidează, îndrumă iar metodele prin care sunt coagulate aparțin metodelor de cercetare socială. Este un metadiscurs, interdisciplinar, sistematizat, ce trimite la contexte și texte interconectate, este un parcurs clar ce oferă utilizatorilor (studenți, cercetători) date exacte și documente de valoare.

Complexitatea cercetării bibliografice trimite la o semantică aparte a regăsirii informației. Bibliografiile trebuie privite ca lecturi referențiale; astfel de compoziții degajă o energie subtilă; fiecare lectură constituie un appel la autoritatea unui câmp sau domeniu specific. Raționamentul aplicat de către bibliograf se bazează pe un punct de vedere științific. Evoluția civilizației la nivel global este inegală. Efectele tuturor acestor interacțiuni ale individului cu lumea au fost cunoscute prin evenimente culturale, dezvoltări științifice, evoluții social politice, toate consemnate în cadrul unor congrese, întâlniri, vizite bilaterale, cooperare culturală și ulterior diseminate în ziare, publicații culturale, cărți și reviste, rapoarte, acorduri.

Dimensiunea cultural științifică și creativă reflectată în publicații constituie o altă perspectivă pe care bibliografia o aduce în analiză. Reprezentarea unor domenii nu este echilibrată, unele câmpuri sunt mai puțin reflectate în comparație cu altele, iată de ce gândirea critică într-un astfel de demers are un rol major. Este o zonă de permanentă interogare ce ajută bibliograful să descopere istoria culturală și intelectuală și în același timp să acopere golurile din literatura de specialitate.

Există întotdeauna o înțelegere superioară impusă de analiza documentelor și modul în care sunt prezentate evenimentele. Putem citi un text pentru valoarea sa în sine sau ca referință spre un alt text, ce ne interesează poate mai mult. Pentru a realiza o astfel

BDD-A27039 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.18 (2026-11-15 08:10:39 UTC)

de abordare, bibliotecarul clasifică, ordonează sursele de informare: de la documente de arhivă (care constituie temei al lucrărilor) la cărți, periodice, manuscrise și pagini web.

Subscriem opiniei profesorului Ion Stoica cu privire la beneficiile aduse de materialele de referințe și rolul lor în descoperirea și înțelegerea cunoașterii, precum și a nevoii de structurare: „Noile instrumente, tehnologiile informației sunt folosite elementar, nu sunt puse în valoare capacitățile lor de a facilita descoperirea, preluarea și combinarea informației, în construcția unor forme de lucru individualizate.“ (1)

Într-un astfel de demers elaborat bibliograful ridică punți, creează conexiuni între informații și modelează cu ajutorul descrierilor standardizate imaginea lumii prin publicațiile sale, ducând la îndeplinire unul din obiectivele științei informării. Rolul cercetătorului este de a crea ordine în haosul unui subiect anume sau domeniu prin coduri și întrări indispensabile în procesul de căutare.

Referințe bibliografice

(1) STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare: sensuri şi semnificaţii contemporane*. Constanţa: Ex Ponto, 2001, p. 91.

BDD-A27039 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.18 (2026-11-15 08:10:39 UTC)